

VERGİ ALGISI VE VERGİ BİLİNCİ: TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

BAHADIR SAZAK DOĞAN¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, bahadirdogan@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-5215-287X>.

ÖZ

Bu çalışmada, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler fakültesi öğrencilerinin vergi algısı ve vergi bilinci düzeyleri incelenmiştir. Belirtilen fakültede farklı bölümlerde ve çeşitli sınıflarda (1, 2, 3, 4 ve 4+) öğrenim gören 535 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket sonucunda elde edilen veriler güvenilirlik, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testlerine tabi tutulmuştur. Öğrencilerden elde edilen veriler, vergi ödemenin vatandaşlık görevi olduğu, yasal bir zorunluluk niteliğinde olduğu ve fedakarlık gerektirdiği algısının öğrenciler arasında yaygın olduğunu işaret etmektedir. Ek olarak, vergi oranlarının yüksek ve cezai yaptırımların yetersiz oluşu konularında eleştiriler göze çarpmaktadır. Öte yandan, devlet yönetiminin şeffaflığı ve hesap verebilirliğinin artırılması, adil vergi dağılımının sağlanması ve eğitim seviyesinin yükseltilmesi gibi faktörlerin vergi bilinç düzeyini arttırmak adına önem taşıyan faktörler olduğu öne çıkmaktadır. Ayrıca, öğrencilerin vergi kaçırma ahlaki bir sorun olarak gördükleri ve sıkı cezai yaptırımların vergi bilincini arttıracak yönünde fikre sahip oldukları değerlendirilmiştir.

İlgili çalışmada demografik unsurların ve çeşitli sosyo-ekonomik etkenlerin vergi algısı ve bilinci üzerindeki etkileri istatistiksel analizlerle incelenmiştir. Sonuçlar, daha adil, anlaşılabilir ve etkin bir vergi sisteminin geliştirilmesinin vergi bilinç düzeyini artırabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Algısı, Vergi Bilinci

TAX PERCEPTION AND TAX AWARENESS: AN ANALYSIS ON TOKAT GAZİOSMANPAŞA UNIVERSITY FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES STUDENTS

***Sorumlu Yazar/ Corresponding Author:**
Bahadır Sazak DOĞAN,
bahadirdogan@gmail.com

JEL:
H20, H26, C12

Geliş: 6 Ocak 2025
Received: January 6, 2025
Kabul: 21 Şubat 2025
Accepted: February 21, 2025
Yayın: 30 Nisan 2025
Published: April 30, 2025

Atıf / Cited as (APA):
Doğan, B. S. (2025),
Vergi Algısı ve Vergi Bilinci: Tokat
Gaziosmanpaşa Üniversitesi İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir
Analiz, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari
Bilimler Fakültesi Dergisi, 70, 115-124,
doi: 10.18070/erciyesiibd.1614505

ABSTRACT

In this study, the tax perception and awareness of Tokat Gaziosmanpaşa University Faculty of Economics and Administrative Sciences students were examined. The data obtained from the students indicate that the perception that paying taxes is a civic duty, a legal obligation and requires sacrifice is widespread among students. In addition, there are criticisms about high tax rates and inadequate penal sanctions. On the other hand, factors such as increasing the transparency and accountability of the state administration, ensuring fair tax distribution and raising the level of education are important factors to increase the level of tax awareness. In addition, it has been evaluated that students consider tax evasion as a moral problem and have the idea that strict sanctions will increase tax awareness. In the related study, the effects of demographic factors and various socio-economic factors on tax perception and awareness were analyzed through statistical analyses. The results reveal that the development of a more fair, understandable and efficient tax system can increase the level of tax awareness.

Keywords: Tax, Tax Perception, Tax Awareness

GİRİŞ

Günümüz modern devlet yapılanmalarının vazgeçilemez finansman kaynağı olan vergilere geçmişteki en ilkel devlet yapılanmalarında dahi rastlanmaktadır. Doğaldır ki tarihsel süreç içerisinde vergiler de köklü değişimlere uğramıştır. Zira başlangıçta yardım/bağış gibi parasal olmayan gönüllü ödemeler niteliğine haiz olan vergiler; günümüzde devletlerin egemenlik güçleri dâhilinde cebren alınan zorunlu parasal ödemeler şekline dönüşmüştür. Hatta vergiler tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş ile birlikte, coğrafyadan ve gelişmişlik düzeyinden bağımsız olarak tüm devletler açısından hayati öneme sahip bir noktaya ulaşmış ve en baskın gelir kaynağı olma konumuna erişmiştir. İlgili çerçevede, devletler -kamu hizmetlerinin finansmanında kullanmak üzere- ulaşabilecekleri en yüksek vergi hasılatına ulaşmayı arzu etmektedirler. Öte yandan verginin ödeyicisi konumundaki mükellefler ise vergi nedeniyle üzerlerinde bir yük/baskı hissetmekte ve gelirlerinin bir kısmını kendi istekleri doğrultusunda harcayabilecekken vergi ödemesine aktarmak durumunda kalmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle, vergiler devletler ile vatandaşların karşı karşıya getirmekte ve aralarında anlaşmazlıklara sebebiyet verebilmektedir. Zira vatandaşlar gerek yasaların dışına çıkmadan vergiden kaçınma gerekse de yasaların dışına çıkmak suretiyle vergi kaçırma yollarına başvurabilmektedirler. Bu noktada hükümetlerin temel hedefi ise ilgili vergi kayıp ve kaçaklarını önlemek ya da mümkün olan en alt düzeye indirmek suretiyle vergi hasılatı üzerinde azaltıcı etkisi bulunan bu eylemlerden kurtulmak ve mükelleflerin vergiye olan uyumlarını en üst seviyeye ulaştırmaktır.

Bu kapsamda, mükelleflerin vergi yasaları/düzenlemeleri ve yargı kararları çerçevesinde vergi ile ilgili ödevlerini eksiksiz olarak ve zamanında yerine getirmesi olarak tanımlanan vergi uyumu önemli bir hal almaktadır. Mükelleflerin vergiyi algılama ve vergi bilinci düzeyleri de vergi uyumunu etkileyen unsurlar olması hasebiyle ön plana çıkmaktadır.

İlgili yazında vergi çeşitli teorisyenler tarafından vergi bilincinin tanımı yapılmıştır. Örneğin vergi bilincinin verginin farkında olunması, verginin mükellef tarafından kendi kendine hatırlanması olarak tanımlanması mümkündür (Dornstein, 1987, s. 59). Başka bir tanıma göre vergi bilinci vergiyle alakalı yükümlülüklerin yerine getirilme konusundaki gönüllülük seviyesidir (Akdoğan, 2006, s. 180). Mükelleflerin sahip oldukları servetleri veya gelirleri üzerinden devletin kamusal mal ve hizmetleri finanse edebilmek adına gerçekleştirdiği harcamalara katılma gerekliliğini algılayabilme yeteneği, vergi bilincinin bir başka tanımıdır (Edizdoğan, Çetinkaya ve Gümüş, 2010). Ek olarak, vergi bilinci, mükellefin ödediği vergi ile faydalandığı kamusal mal ve hizmet arasında ilişki kurması olarak da tanımlanmıştır (Savaşan ve Odabaş, 2005, s. 8).

Genel anlamıyla vergi algısı ise bireyin zihninde vergiyi olumlu/olumsuz yönleriyle değerlendirmesi ya da zihninde vergiye dair şekillendirdiği anlam/ oluşturduğu fikir olarak tanımlanabilmektedir (Sağlam, 2013, s. 319). Diğer bir deyişle vergi algısı vergiyi ödemekle yükümlü olan bireylerin vergilere nasıl baktıkları/yaklaştıklarını ifade etmektedir (Cansız, 2015, s. 435).

Bu kapsamda, vergiye dair algıları ve vergi bilinç düzeyleri mükelleflerin vergiye gönüllü uyumları üzerinde etkili olabilen önemli unsurlardan olduğunu ileri sürmek yanlış olmayacaktır. Zira ancak vergiyi doğru olarak algılayan ve yüksek vergi bilinç düzeyindeki mükelleflerin vergiye gönüllü olarak uyum göstermeleri beklenebilmektedir.

Bu çalışmada Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (TOGÜ) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde (İİBF) 2023-2024 Bahar döneminde altı farklı bölümde (maliye, iktisat, işletme, kamu yönetimi, siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler ve çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri) eğitim gören toplam 535 öğrenciye uygulanan anket neticesinde elde edilen veriler güvenilirlik, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testlerine tabi tutularak öğrencilerin vergi bilinç ve vergi algı düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

İ. İLGİLİ LİTERATÜR

Literatürde vergi algısı vergi bilinci konusunda üniversite öğrencileri odaklı olarak yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Bu bölümde ilgili çalışmalar aktarılmaktadır.

Ömürbek, Çiçek ve Çiçek (2007), Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi dördüncü sınıf öğrencilerinin vergi bilinç düzeylerini ölçmek amacıyla farklı bölümlerden (İşletme, Maliye, İktisat ve Kamu Yönetimi bölümleri) toplam 316 öğrenciye anket uygulaması gerçekleştirmişlerdir. Çalışma sonunda, öğrencilerin vergi bilinç düzeylerinin ortalamasının üzerinde seyrettiği saptanmıştır. Ek olarak, erkek öğrencilerin vergiyi vatandaşlık görevi olarak görme ve vergi bilinç düzeylerinin kız öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ankete katılan öğrenciler vergi bilinç düzeyinin artırılabilmesi için ödedikleri vergilerin kullanım alanlarını bilmeleri, idarenin daha şeffaf olması ve vergi sisteminde adaletli bir reform yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Sağlam (2013), 330 öğrenciye anket uygulaması gerçekleştirecek Hitit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler fakültesi öğrencilerinin vergi bilinç ve algı düzeylerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışma sonunda, ankete katılan öğrencilerin vergi algılarının güçlü olduğu ancak Türk vergi sistemine dair algılarının olumsuz olduğu belirlenmiştir. Ayrıca eğitim/kültür seviyesinin vergi bilinç düzeyini arttırmada hayati bir yere sahip olduğu, vergi ödemenin vicdani bir durum olarak görülerek bireylerin verginin zaruri bir görev olduğu düşüncesine sahip olması gerektiği saptanmıştır. Ek olarak, vergisel işlemlerde idarenin şeffaf olmasının, toplanan gelirin harcama yerlerinin kamuoyu ile paylaşılmasının ve alışverişlerden sonra fiş/fatura alınmasının vergi bilinci üzerinde olumlu etkilerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Yeşilyurt (2015), Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi'nde İlahiyat ve Maliye bölümlerinde öğrenim gören 473 öğrenciye uyguladıkları anket ile ilgili öğrencilerin vergi bilinç ve vergi ahlak düzeylerini ölçmüşlerdir. Çalışmada, genel olarak ilahiyat bölümündeki öğrencilerin vergi bilinç ve vergi ahlak düzeylerinin maliye bölümündeki öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ek olarak, ödenen vergilerin nereye harcadığının bilinmesinin, şeffaf bir vergi idaresinin varlığının ve medya/sempozyum/kongre kanallarıyla verginin bir yurttaşlık görevi olduğunun empoze edilmesinin vergi bilinç düzeyini yükselteceği konularında da ilahiyatta okuyan öğrenciler maliyede okuyan öğrencilere kıyasla yüksek skorlara ulaşmışlardır.

Teyyare ve Kumbaslı (2016) üç üniversitenin (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi) 1. ve 4. Sınıfta öğrenim gören Maliye bölümü öğrencilerinin vergi bilinç ve vergi ahlak düzeylerini ölçmeyi amaçladıkları çalışmalarında 441 öğrenciye anket uygulamışlardır. Çalışma sonunda yazarlar, öğrencilerin vergi bilinç ve vergi ahlak düzeylerinin olumlu bir trende sahip olduğunu belirlemişlerdir. Ek olarak, akademik not ortalaması ile vergi bilinç düzeyi arasında pozitif yönlü bir ilişkinin varlığını tespit etmişlerdir. Ayrıca 4. sınıftaki öğrencilerin vergi bilinç düzeylerinin 1. sınıftaki öğrencilerden daha yüksek olduğu değerlendirilmiştir.

Akkara ve Gencel (2016), rastgele seçilen 450 Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencine anket uygulayarak öğrencilerin vergiye dair algılarını ve bilinç düzeylerini incelemişlerdir. Yazarlar, öğrencilerin büyük çoğunluğunun vergiyi mecburi ve kamu hizmetlerine karşılık bir ödeme olduğunu, ödenen vergilerin nereye kullanıldığını bilmenin vergi ödeme istekliliğini arttıracığını, vergi kaçırmanın bir hırsızlık olduğunu, eğitim ve öğretim aracılığıyla aynı zamanda kongre/sempozyum/medya ile vergi bilincinin artırılabilceğini düşündüklerini saptamışlardır.

Kıral (2018), Çukurova Üniversitesi'nin iki bölümünde (Maliye ve İlahiyat) 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören 530 öğrenciye anket uygulaması gerçekleştirecek bu öğrencilerin vergi bilinç ve vergi ahlak düzeylerini ölçmeyi hedeflemiştir. Çalışma sonunda yazar, vergi bilinci anlamında bölümler arası anlamlı bir fark tespit edememiş ancak ikinci öğretim öğrencilerinin birinci öğretimdeki öğrencilere kıyasla daha yüksek düzeyde vergi bilincine sahip olduklarını tespit etmiştir. Ayrıca, öğrencinin ailesinin ikametgahı, harcama düzeyi ve akademik başarı düzeyi değişkenleri ile vergi bilinci arasında anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Karasaç (2021), çalışmasında Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nin dört farklı bölümünde (İşletme, İktisat, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi) öğrenim gören 180 öğrenciye anket uygulayarak vergi bilinç düzeyini analiz etmeyi hedeflemiştir. Çalışmada, öğrencilerin vergiye dair algılarının yüksek olduğu; öte yandan Türk vergi sistemi hakkındaki

algılarının ise negatif olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin yüksek vergi bilinç düzeyine sahip oldukları saptanırken; bu düzeyin cinsiyet, yaş ve öğrenim görülen bölüm bağlamında anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Ek olarak, ankete katılan öğrenciler, ödenen vergilerin kullanım alanlarının bilinmesinin, daha şeffaf bir vergi idaresinin, vergi sisteminde adaletin, yüksek aile ve toplum eğitim düzeyinin vergi bilinç düzeyini arttıracaklarını ifade etmişlerdir.

Yanık ve Doğan (2022), Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler fakültesi öğrencilerinin vergi bilinç seviyelerini analiz etmek üzere 426 öğrenciye anket uygulamışlardır. Sonuç olarak yazarlar, ankete katılan öğrencilerin vergi algılarının ve vergi bilinç düzeylerinin yüksek olduğunu saptamışlardır. Vergi bilinç düzeyinin cinsiyet ve yaş değişkenleri bağlamında bir farklılık göstermediği ve maliye bölümü öğrencilerinin gerek vergi sistemini ve verginin amacını algılama gerekse de vergi af/cezalarını algılama düzeylerinin diğer bölümlerde okuyan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğunu değerlendirmişlerdir.

Kete (2022), Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde okuyan 322 öğrenciye anket uygulayarak vergi ahlak ve vergi bilinç düzeylerini araştırmıştır. Çalışma sonunda yazar, kamu hizmetlerindeki şeffaflığın ve hesap verebilirliğin artırılmasının öğrencilerin vergi bilinç düzeyini de arttıracak sonucuna ulaşmıştır. Vergi ahlakı ile ilgili sorulara verilen yanıtlar ise; ankete katılan öğrencilerin yüksek vergi ahlak düzeyine sahip olduğuna işaret etmektedir.

II. Metodoloji ve Bulgular

A. Çalışmanın Amacı

Çalışma Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (TOGÜ) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) bünyesindeki altı bölümde eğitim gören 2023-2024 Bahar döneminde kayıtlı olan toplam 535 öğrenciye final ve bütünleme sınav haftalarında (3-30 Haziran 2024) uygulanan anket neticesinde ilgili öğrencilerin vergi bilinç ve vergi algı düzeylerinin analiz edilmesi hedeflenmiştir.

TABLO 1 | Bölümler İtibariyle Ankete Katılan Öğrenci Sayıları ve Oranları

Bölüm	Katılım oranı	Katılım Sayısı
Maliye	30,3	162
İktisat	8,4	45
İşletme	13,6	73
Kamu Yönetimi	23,6	126
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	20,6	110
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	3,6	19
Toplam	100	535

Tablo1’de İİBF bünyesindeki hangi bölümden kaç öğrencinin ankete katıldığı ve bunun yüzde olarak kaçta tekabül ettiği gösterilmektedir. En çok katılımın Maliye (%30,3) ve Kamu Yönetimi (%23,6) bölümlerinden olduğunu ifade etmek mümkündür. En az katılım ise kapatılarak yeni öğrenci alımı yapılmayan ve sadece 3., 4. sınıftan ve uzatmalı öğrencilerin bulunduğu Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri (%3,6) bölümünden olmuştur.

Anket üç bölümden oluşmaktadır: a) Demografik değişkenler, b) Vergi algısı ve c) Vergi bilinci. Demografik değişkenler kısmındaki 11 soru öğrencilerin ve ailelerinin demografik özelliklerine ilişkin iken; vergi algısı kısmındaki beşli likert ölçeğinde hazırlanmış 15 ifade öğrencilerin vergiye dair algı düzeylerine ilişkin ve vergi bilinci kısmındaki beşli likert ölçeğinde hazırlanmış 10 ifade ise öğrencilerin vergiye dair bilinç düzeylerine ilişkindir.

Vergi algısı kısmındaki ifadelerden beşi Çelebi ve diğerlerinin (2019), dördü Sağlam’ın (2013), ikisi Cansız’ın (2015), biri Saad’in (2014), biri İzgi ve Saruç’un (2011), biri Sağbaş ve Başoğlu’nun (2005) ve son olarak, biri de Orviska ve Hudson’un (2002) çalışmalarından

elde edilmiştir. Öte yandan vergi bilinci kısmındaki ifadeler Tabakan ve Avcı (2018), Kırıl (2018), Karlılar ve Kırıl (2018) ve Barlas ve Güney’in (2017) çalışmalarından alınmıştır. Ankette öğrencilerden ifadelere yanıt olarak [1] Kesinlikle katılmıyorum, [2] Katılmıyorum, [3] Kararsızım, [4] Katılıyorum ve [5] Kesinlikle katılmıyorum ibarelerinden bir tanesini seçmeleri beklenmiş ve ilgili analizler SPSS 22.0 paket programı ile yapılmıştır.

TABLO 2 | Ankete Katılan Öğrencilerin Akademik Başarı Düzeyleri ve Okudukları Sınıflar

	Sıklık	%
Akademik Başarı Düzeyi (100'lük sistem)	60-70 arası	259
	70-80 arası	217
	80-90 arası	56
	90-100 arası	3
Okuduğu sınıf	1. Sınıf	159
	2. Sınıf	134
	3. Sınıf	41
	4. Sınıf ve Uzatma Durumundakiler	201

Tablo 2 ankete katılan öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ve okudukları sınıfları göstermektedir. 100'lük sistemin geçerli olduğu TOGÜ İİBF’de, ankete katılan 535 öğrenciden %48,4 öğrencinin başarı düzeyi 60-70 arası, %40,6 öğrencinin başarı düzeyi 70-80 arası, %10,5 öğrencinin başarı düzeyi 80-90 arası ve %0,6 öğrencinin başarı düzeyi 90-100 arasındır. Diğer taraftan, Ankete katılan öğrencilerin %29,7’si 1.sınıfta, %25,0’ı 2.sınıfta, %7,7’si 3.sınıfta ve %37,6 ise 4.sınıfta ve okulu uzatmış durumdadır.

B. Araştırmanın Bulguları

Çalışmada yapılan analiz sonucunda elde edilen bulgular üç başlık altında ele alınmaktadır: 1) demografik değişkenler, 2) vergi algısı ve 3) vergi bilinci. İlgili kapsamda ilk olarak vergi algısı ve vergi bilinci ifadelerini kapsayan toplamda 24 sıralı değişken ile verilerin güvenilirliği Cronba ch Alpha güvenilirlik testi ile ölçülmüştür. Cronbach Alpha güvenilirlik testi, ifadelerde yer alan değişkenlerin varyansları toplamının genel varyansa oranlanmasıyla bulunmakta ve bu değer 0 ile 1 arasında seyretmektedir. Bu çalışmada Alpha değeri 0,85 olduğu test edilmiştir. Açıklama oranının 0,85 gibi bir değere sahip olduğu görülmüştür.

1. Demografik Değişkenler

Ankete katılan öğrencilere dair cinsiyet, yaş, uyruk, burs/kredi alma durumu ve aylık harcama düzeyi ve ailelerine ilişkin baba mesleği, anne mesleği ve ikamet edilen yer demografik değişkenleri Tablo 3 ve Tablo 4’te aktarılmaktadır.

TABLO 3 | Ankete Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Sıklık	%
Cinsiyet	Kadın	251
	Erkek	283
Yaş	22 ve altı	349
	23 ve üstü	186
Uyruk	T.C. Vatandaşı	388
	Diğer	147
Burs/kredi alma durumu	Evet	252
	Hayır	283
Aylık harcama tutarı	750 TL ve altı	20
	751 TL ve 1000 TL arası	27
	1001 TL ve 1500 TL arası	55
	1501 TL ve 2000 TL arası	70
	2001 TL ve üzeri	363

Tablo 3'e göre, anketi cevaplayan öğrencilerin %47'si kadın, %53'ü erkektir. Yine ilgili öğrencilerin %65,2'si 22 ve altı yaş aralığında iken; %34,8'i 23 ve üstü yaş aralığındadır. Anketi %72,5 Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı, %27,5 diğer ülke vatandaşı öğrenci cevaplamıştır. Yine bu öğrencilerin %52,9'u herhangi bir burs veya kredi almazken 47,1'i burs veya kredi almaktadırlar. Öğrencilerin aylık harcama tutarı dağılımı ele alındığında, %67,9 oranında öğrencinin 2001 TL ve üzeri harcama yaparken %3,7 oranında öğrencinin ise 750 TL ve altı harcama yaptığı görülmektedir.

TABLO 4 | Ankete Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		Sıklık	%
Baba mesleği	İşçi	52	9,7
	Memur	70	13,1
	Çiftçi	82	15,3
	Serbest Meslek	119	22,2
	Emekli	102	19,1
	Çalışmıyor	27	5,0
	Diğer	82	15,3
Anne mesleği	İşçi	6	1,1
	Memur	34	6,4
	Çiftçi	42	7,9
	Serbest Meslek	17	3,2
	Emekli	12	2,2
	Ev Hanımı	390	72,9
	Diğer	34	6,4
Ailenin ikametgâhı	Şehir merkezi	216	40,4
	İlçe	98	18,3
	Kasaba	16	3,0
	Köy	62	11,6
	Yurtdışı	143	26,7

Tablo 4 anketi cevaplayan öğrencilerin ailelerine dair demografik özellikleri yansıtmaktadır. Öğrencilerin babalarının %22,2'si serbest meslek erbabı, %19,1'i emekli, %15,3'ü çiftçi, %13,1'i memur, %9,7'si işçi, %5,0'ı çalışmamakta ve %15,3'ü ise diğer meslekleri yapmaktayken; annelerinin %72,9'u ev hanımı, %7,9'u çiftçi, %6,4'ü memur, %3,2'si serbest meslek erbabı, %2,2'si emekli, %1,1'i işçi ve %6,4'ü ise diğer meslekleri yapmaktadır. Diğer taraftan, öğrencilerin %40,4'ü şehir merkezlerinde, %18,3'ü ilçe merkezlerinde, %3,0'ı kasabalarda, %11,6'sı köylerde ve %26,7'si ise Türkiye dışında ikamet etmektedirler.

2. Vergi Algısı

Uygulanan anketin ikinci kısmı öğrencilerin vergi algısına dair 15 ifadeden oluşmaktadır. Anketi yanıtlayan öğrencilerin bu 15 ifadeye verdikleri cevaplar, cevap ortalamaları ve cevap yüzdeleri Tablo 5'te aktarılmaktadır.

Tablo 5 ankete katılan TOGÜ İİBF öğrencilerinin anketin ikinci kısmında yer alan vergi algısı ile ilgili ifadelere vermiş oldukları yanıtların tanımlayıcı istatistiklerini göstermektedir. Buna göre en yüksek sıklık rakamlarına haiz yanıtlar ilgili ifadeye olan eğilimi aktarmaktadır. “Vergilerimizi ödemek vatandaşlık görevimizdir.” ifadesine (Ort. 3,92) öğrencilerin %37,8'i katılıyor, %38,1'i kesinlikle katılıyorum yanıtı vermiştir ki bu da öğrencilerin %75,9'unun ilgili ifadeye katıldıklarını göstermektedir. Yine “Vergilerimizi ödemek kanuni bir zorunluluktur.” ifadesine (Ort. 4,00) katılan öğrencilerin oranı %78,7'dir (%42,1+%36,6). Benzer şekilde “Vergi kaçırarak ahlaksız bir davranıştır.” ifadesinde (Ort. 3,98) katılıyorum (%33,5) ve kesinlikle katılıyorum (%41,3) yanıtını veren öğrencilerin katılma

TABLO 5 | Vergi Algısı İle İlgili İfadeler ve Cevaplar

İfadeler		Cevaplar							
		Ort.	St. S.	Sıklık/ Yüzdelere	1	2	3	4	5
A1	Vergilerimizi ödemek vatandaşlık görevimizdir.	3,92	1,19	Sıklık	38	44	47	202	204
				Yüzdelere	7,1	8,2	8,8	37,8	38,1
A2	Vergilerimizi ödemek kanuni bir zorunluluktur.	4,00	1,05	Sıklık	22	37	55	225	196
				Yüzdelere	4,1	6,9	10,3	42,1	36,6
A3	Vergilerimizi ödemek katlandığımız bir fedakârlıktır.	3,60	1,13	Sıklık	31	63	119	198	124
				Yüzdelere	5,8	11,8	22,2	37,0	23,2
A4	Türkiye’de vergi oranlarının yüksek olduğunu düşünüyorum.	4,06	1,12	Sıklık	26	30	77	155	247
				Yüzdelere	4,9	5,6	14,4	29,0	46,2
A5	Yeteri kadar vergi geliri olmazsa; kamu hizmetlerinde aksaklıklar meydana gelir.	3,52	1,05	Sıklık	27	58	153	205	92
				Yüzdelere	5,0	10,8	28,6	38,3	17,2
A6	Eğer bir mükellef vergisini ödeyemiyorsa bu ödeyecek durumunun/ gelirinin olmamasındandır.	3,30	1,12	Sıklık	43	74	181	156	81
				Yüzdelere	8,0	13,8	33,8	29,2	15,1
A7	Bir mükellefin vergi kaçıracağı tespit edilirse, o mükellef tutuklanmalıdır.	3,76	1,15	Sıklık	27	51	116	167	172
				Yüzdelere	5,0	9,5	21,7	31,2	32,1
A8	Türkiye’deki vergi ödeme dönemleri mükellef için uygundur.	3,25	1,02	Sıklık	36	72	200	175	52
				Yüzdelere	6,7	13,5	37,4	32,7	9,7
A9	Türkiye’de vergi kaçırana ceza uygulanan cezai yaptırımlar yetersizdir.	3,23	1,29	Sıklık	55	128	102	140	110
				Yüzdelere	10,3	23,9	19,1	26,2	20,6
A10	Türkiye’de vergi sistemi adil değildir.	3,57	1,16	Sıklık	32	58	162	138	145
				Yüzdelere	6,0	10,8	30,3	25,8	27,1
A11	Türkiye’de vergi mevzuatı karışık ve anlaşılması zordur.	3,38	1,09	Sıklık	27	86	169	165	88
				Yüzdelere	5,0	16,1	31,6	30,8	16,4
A12	Vergi alınmasından özel sektör olumsuz etkilenir.	3,03	1,06	Sıklık	45	112	205	127	46
				Yüzdelere	8,4	20,9	38,3	23,7	8,6
A13	Vergi kaçırarak ahlaksız bir davranıştır.	3,98	1,14	Sıklık	25	48	62	179	221
				Yüzdelere	4,7	9,0	11,6	33,5	41,3
A14	Mükelleflerce küçük miktarlarda vergi kaçırılması normaldir.	2,33	1,23	Sıklık	173	160	90	79	33
				Yüzdelere	32,3	29,9	16,8	14,8	6,2
A15	Vergi affı vergi kaçırmanın lehine bir uygulamadır.	3,50	1,13	Sıklık	35	63	148	179	110
				Yüzdelere	6,5	11,8	27,7	33,5	20,6

oranı %74,8 olmaktadır. İlgili çerçevede söz konusu ifadelerle verilen yanıtlardan ankete katılmış olan öğrencilerin vergi algılarının güçlü olduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır.

Türkiye’deki vergi sistemi ve vergi mevzuatıyla ilişkili vergi algısı düzeyi ele alındığında; “Türkiye’de vergi oranlarının yüksek olduğunu düşünüyorum.” ifadesine (Ort. 4,06) katılan öğrencilerin oranı %75,2 (%29,0+ %46,2), “Türkiye’de vergi sistemi adil değildir.” ifadesine (Ort. 3,57) katılan öğrencilerin oranı %52,9 (%25,8+ %27,1)), “Türkiye’de vergi mevzuatı karışıktır ve anlaması zordur.” ifadesine (Ort. 3,38) katılan öğrencilerin oranı %47 (%30,8+ %16,4) ve “Vergi affı vergi kaçırانların lehine bir uygulamadır.” ifadesine (Ort. 3,50) katılan öğrencilerin oranı ise %54,1 (%33,5+ %20,6) oranları elde edilmiştir. İlgili rakamlar göz önüne alındığında öğrencilerin Türk vergi sistemine dair algılarının olumsuz yönde olduğu ifade edilebilmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin vergi kaçırma/vergiden kaçınma ve vergi cezaları ile ifadelerle verdikleri yanıtlar ise; “Türkiye’de vergi kaçırانlara uygulanan cezai yaptırımlar yetersizdir.” ifadesine (Ort. 3,23) katılanların oranı %46,8 (%26,2+ %20,6); “Bir mükellefin vergi kaçırdığı tespit edilirse, o mükellef tutuklanmalıdır.” ifadesine (Ort. 3,76) katılanların oranı %63,3 (%31,2+ %32,1); “Mükelleflerle küçük miktarlarda vergi kaçırılması normaldir.” ifadesine (Ort. 2,33) katılanların oranı %21 (%14,8+ %6,2) şeklindedir. Bu ise yine ankete katılan öğrencilerin vergi algılarının yüksek düzeyde olduğuna işaret etmektedir.

Ek olarak anketi yanıtlayan öğrenciler; “Vergilerimizi ödemek katlandığımız bir fedakarlıktır.” ifadesine (Ort. 3,60) %60,2 (%37,0+ %23,2) oranında; “Eğer bir mükellef vergisini ödeyemiyorsa bu ödeyecek durumunun/gelirinin olmamasındandır.” ifadesine (Ort.3,30) %44,3 (%29,2+ %15,1) oranında; “Yeteri kadar vergi geliri olmazsa; kamu hizmetlerinde aksaklıklar meydana gelir.” ifadesine (Ort. 3,52) %55,5 (%38,3+ %17,2) oranında ve “Vergi alınmasından özel sektör olumsuz etkilendir.” ifadesine (Ort. 3,03) %32,3 (%23,7+ %8,6) oranında katılmaktadırlar.

3. Vergi Bilinci

Uygulanan anketin üçüncü kısmı öğrencilerin vergi bilincine dair 10 ifadeden oluşmaktadır. Anketi yanıtlayan öğrencilerin bu 10 ifadeye verdikleri cevaplar, cevap ortalamaları ve cevap yüzdeleri Tablo 6’da aktarılmaktadır.

Tablo 6 ankete katılan TOGÜ İİBF öğrencilerinin anketin üçüncü kısmında yer alan vergi bilinci ile ilgili ifadelerle vermiş oldukları yanıtların tanımlayıcı istatistiklerini göstermektedir. Buna göre en yüksek sıklık rakamlarına haiz yanıtlar ilgili ifadeye olan eğilimi aktarmaktadır. Tablo 6’dan hareketle öğrencilerin, vergilerin kullanım yerinin açık ve net şekilde bilinmesi gerektiğini (B1, Ort. 3,89), devlet yönetiminin şeffaf ve hesap verebilir olması gerektiğini (B2, Ort. 4,01) ve adil bir vergi dağılımının önemini (B3, Ort. 3,90) vurguladıkları ifade edilebilir. Zira, ilgili ifadeler en yüksek ortalamalara sahip ifadeler olup; bu öğrenciler arasında güçlü bir fikir birliği olduğunu göstermektedir.

Benzer şekilde, eğitim düzeyinin (B4, Ort. 3,79) ve aile-okul eğitimlerinin (B5, Ort. 3,80) vergi bilinci üzerindeki etkisi de yüksek ortalamalarla dikkat çekmektedir.

Diğer taraftan, ekonomik ve mali politika sonuçlarının vatandaşın yansımalarının (B7, Ort. 3,52), toplumdaki gelir düzeyinin (B9, Ort. 3,48) ve reklam kampanyalarının (B10, Ort. 3,39) vergi bilincine etkisi daha düşük ortalamalara sahip olması bu faktörlerin vergi bilinci üzerinde daha az etkili olduğunun düşünüldüğünü veya öğrenciler arasında daha fazla çeşitlilik olduğunu gösterdiğini ileri sürmek yanlış olmayacaktır.

C. Vergi Algısı ve Vergi Bilincinin Parametrik olmayan Testlerle Sınanması

Bu bölümde ankete katılan öğrencilerin cinsiyet, uyruk, yaş, bölüm, sınıf, not ortalaması, aylık harcama tutarı, baba mesleği, anne mesleği ve ikametgâh unsurları bakımından parametrik olmayan testler dâhilinde analizi yer almaktadır. Parametrik olmayan testlerde iki gruptan meydana gelen değişkenlerde Mann-Whitney U testi kullanılmaktayken; ikiden fazla gruptan meydana gelen değişkenlerde ise Kruskal Wallis testi kullanım alanı bulmaktadır (Sağlam, 2013, s. 328).

TABLO 6 | Vergi Bilinci İle İlgili İfadeler ve Cevaplar

İfadeler	Cevaplar								
	Ort.	St. Sapma	Sıklık/ Yüzde	1	2	3	4	5	
B1	Ödenen verginin kullanım yerinin açık/net olarak bilinmesi vergi bilinç düzeyini yükseltir.	3,89	1,02	Sıklık	19	29	112	208	167
				Yüzde	3,6	5,4	20,9	38,9	31,2
B2	Devlet yönetiminin hesap verebilir ve şeffaf bir yönetim sergilerse vergi bilinç düzeyi yükselir.	4,01	0,97	Sıklık	14	22	102	204	193
				Yüzde	2,6	4,1	19,1	38,1	36,1
B3	Vergi yükünün adil dağılımını sağlayacak bir vergi sistemi vergi bilinç düzeyini yükseltmektedir.	3,90	1,06	Sıklık	23	33	93	210	176
				Yüzde	4,3	6,2	17,4	39,3	32,9
B4	Toplumda eğitim düzeyinin yükselmesi vergi bilinç düzeyinin yükselmesini de beraberinde getirecektir.	3,79	1,07	Sıklık	22	45	111	203	153
				Yüzde	4,1	8,4	20,7	37,9	28,6
B5	Ailedeki ve okuldaki eğitim; vergi bilinç düzeyinin yükselmesini sağlayacaktır.	3,80	1,03	Sıklık	21	39	110	222	143
				Yüzde	3,9	7,3	20,6	41,5	26,7
B6	Vergi ödevini yerine getirmeyenlere ağır cezai yaptırımların uygulanması vergi bilinç düzeyini yükseltecektir.	3,69	1,08	Sıklık	26	51	112	218	128
				Yüzde	4,9	9,5	20,9	40,7	23,9
B7	Ekonomik ve mali politika sonuçlarının vatandaşın yansıtılması vergi bilinç düzeyini yükseltmektedir.	3,52	1,09	Sıklık	35	50	149	203	98
				Yüzde	6,5	9,3	27,9	37,9	18,3
B8	Medya, sempozyum ve kongre gibi platformlarda verginin vatandaşlık ödevi olduğunu vurgusu yapılması vergi bilinç düzeyini yükseltmektedir.	3,63	1,00	Sıklık	22	40	155	217	101
				Yüzde	4,1	7,5	29,0	40,6	18,9
B9	Toplumdaki gelir düzeyinin yükselmesi vergi bilinç düzeyini de yükseltmektedir.	3,48	1,12	Sıklık	30	78	132	193	102
				Yüzde	5,6	14,6	24,7	36,1	19,1
B10	Reklam kampanyaları vergi bilinç düzeyini arttırmaktadır.	3,39	1,08	Sıklık	35	66	174	178	82
				Yüzde	6,5	12,3	32,5	33,3	15,3

Tablo 7’ye göre, vergi algısına ilişkin A13, A14 ve A15 ifadelerinde cinsiyetler arasında anlamlı farklılık gözlemlenmiştir ($P<0,05$). Bu ifadeler, erkek ve kadın katılımcıların vergi algısı konusundaki görüşlerinin belirli ölçütlerde farklılaştığını göstermektedir. Bu durum, cinsiyetin vergi algısı üzerinde belirli noktalarda etkili olabileceğini düşündürmektedir. Öte yandan, diğer ifadelerde (A1, A2, A3, vb.), $P>0,05$ olduğu için cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir.

TABLO 7 | Cinsiyet Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Mann Whitney U Testi Sonuçları

		A1	A2	A3	A4	A5
		MWU	Z	P		
Vergi Algısı		32743,500	32206,000	34836,500	33141,500	32303,500
		-1,653	-1,989	-0,398	-1,427	-1,889
		0,098	0,047	0,691	0,154	0,059
		A6	A7	A8	A9	A10
		33464,500	34186,500	34415,000	33089,500	35324,500
		-1,19	-0,616	-0,649	-1,398	-0,112
Vergi Bilinci		0,232	0,538	0,516	0,162	0,911
		A11	A12	A13	A14	A15
		33573,500	32771,000	31575,500	31403,000	31683,500
		-1,132	-1,609	-2,349	-2,396	-2,233
		0,258	0,108	0,019	0,017	0,026
		B1	B2	B3	B4	B5
Vergi Bilinci		34514,500	34649,000	32345,000	35114,000	35380,000
		-0,593	-0,517	-1,881	-0,154	-0,081
		0,553	0,605	0,06	0,878	0,936
		B6	B7	B8	B9	B10
		35300,500	33510,000	34899,500	34829,500	35422,500
		-0,127	-1,178	-0,365	-0,401	-0,055
		0,899	0,239	0,715	0,689	0,956

Vergi bilincine ilişkin tüm ifadelerde (B1 ile B10 arasında), $P > 0,05$ değerleri elde edilmiştir. Bu, vergi bilinci ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir. Bu, erkek ve kadınların vergi bilinci düzeylerinde benzer bir eğilim gösterdiğini ifade etmektedir.

TABLO 8 | Uyrak Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Mann Whitney U Testi Sonuçları

		A1	A2	A3	A4	A5
		MWU	Z	P		
Vergi Algısı		18623,500	18716,500	21378,500	19965000	23960,500
		-6,370	-6,358	-4,440	-5,517	-2,756
		0,000	0,000	0,000	0,000	0,006
		A6	A7	A8	A9	A10
		27078,500	18634,000	27585,000	19664,500	15457,000
		-0,689	-6,175	-0,361	-5,485	-8,288
Vergi Bilinci		0,491	0,000	0,718	0,000	0,000
		A11	A12	A13	A14	A15
		21782,000	27099,000	16345,500	17797,500	21070,000
		-4,159	-0,679	-7,895	-6,766	-4,624
		0,000	0,497	0,000	0,000	0,000
		B1	B2	B3	B4	B5
Vergi Bilinci		19469,500	19817,500	17068,000	21286,500	21611,000
		-5,763	-5,566	-7,375	-4,490	-4,342
		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
		B6	B7	B8	B9	B10
		21533,000	25809,000	20854,000	25474,500	26045,000
		-4,372	-1,532	-4,841	-1,742	-1,372
		0,000	0,126	0,000	0,082	0,170

Tablo 8'e göre Çoğu ifade için (A6, A8 ve A12 hariç), $P < 0,05$ değerleri elde edilmiştir. İlgili değerler, bu ifadelerde uyruklar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Özellikle A1, A2, A3, A4 gibi ifadelerde fark oldukça belirgindir ($P = 0,000$). Bu farklılıklar, farklı uyruklara sahip bireylerin vergi algısı konusunda belirgin biçimde farklı düşüncelere sahip olduğunu göstermektedir. Ek olarak, A6, A8 ve A12 ifadelerinde uyruklar arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($P > 0,05$).

Vergi bilinci ifadelerinin çoğunda ise (B1, B2, B3, B4, B5, B6, B8), $P < 0,05$ değerleri elde edilmiştir. Bu ise uyruklar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Özellikle B3 ($P = 0,000$) ifadesindeki fark dikkat çekicidir. Diğer taraftan, B7, B9 ve B10 ifadelerinde uyruk ile bu ifadeler arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmemiştir ($P > 0,05$).

TABLO 9 | Yaş Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

		A1	A2	A3	A4	A5
		χ^2	sd	P		
Vergi Algısı		3,914	5,488	2,986	8,614	7,385
		6	6	6	6	6
		0,688	0,483	0,811	0,196	0,287
		A6	A7	A8	A9	A10
		7,398	22,209	4,183	6,559	7,543
		6	6	6	6	6
Vergi Bilinci		0,286	0,001	0,652	0,364	0,274
		A11	A12	A13	A14	A15
		10,703	9,626	16,973	12,062	9,853
		6	6	6	6	6
		0,098	0,141	0,009	0,061	0,131
		B1	B2	B3	B4	B5
Vergi Bilinci		5,054	10,959	8,688	6,531	3,213
		6	6	6	6	6
		0,537	0,09	0,192	0,366	0,782
		B6	B7	B8	B9	B10
		8,769	4,117	7,311	1,913	5,756
		6	6	6	6	6
		0,187	0,661	0,293	0,928	0,451

Tablo 9'a göre ifadelerin çoğu için P değeri 0,05'in üzerinde, bu da yaş ile vergi algısı arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir. Ancak A7 ($P = 0,001$) ve A13 ($P = 0,009$) için anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu maddeler yaşa bağlı olarak vergi algısında değişiklik olduğunu göstermektedir.

Öte yandan, vergi bilinci bağlamında tüm ifadeler için P değeri 0,05'in üzerinde, bu da yaş ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

TABLO 10 | Bölüm Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

		A1	A2	A3	A4	A5
		χ^2	sd	P		
Vergi Algısı		10,912	17,377	6,157	19,398	10,974
		5	5	5	5	5
		0,053	0,004	0,291	0,002	0,052
		A6	A7	A8	A9	A10
		1,449	8,747	3,382	8,81	25,262
		5	5	5	5	5
Vergi Bilinci		0,919	0,12	0,641	0,117	0,000
		A11	A12	A13	A14	A15
		8,796	4,204	17,489	4,992	14,799
		5	5	5	5	5
		0,117	0,52	0,004	0,417	0,011
		B1	B2	B3	B4	B5
Vergi Bilinci		19,498	9,539	16,553	6,211	13,637
		5	5	5	5	5
		0,002	0,089	0,005	0,286	0,018
		B6	B7	B8	B9	B10
		4,88	3,381	7,66	2,844	5,537
		5	5	5	5	5
		0,431	0,641	0,176	0,724	0,354

Tablo 10'da, A2, A4, A10 ve A13 ifadeleri için P değerlerinin sırasıyla 0,004, 0,002, 0,000 ve 0,004 olduğu ve bu ifadeler için eğitim alınan bölüm ile vergi algısı arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Diğer maddeler içinse P değerlerinin 0,05'in üzerinde olup anlamlı bir ilişki bulunmadığı göze çarpmaktadır.

Vergi bilinci kapsamındaysa B1, B3 ve B5 ifadeleri için P değerlerinin sırasıyla 0,002, 0,005 ve 0,018'dir ve bu da eğitim alınan bölüm ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Diğer ifadeler için P değerleri 0,05'in üzerinde olduğundan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

TABLO 11 | Bulunulan Sınıf Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	A1	A2	A3	A4	A5
χ²	5,317	7,775	5,693	8,501	5,375
sd	4	4	4	4	4
P	0,256	0,100	0,223	0,075	0,251
	A6	A7	A8	A9	A10
χ²	6,607	4,582	3,691	7,171	13,559
sd	4	4	4	4	4
P	0,158	0,333	0,449	0,127	0,009
	A11	A12	A13	A14	A15
χ²	6,345	4,016	6,014	5,528	8,394
sd	4	4	4	4	4
P	0,175	0,404	0,198	0,237	0,078
	B1	B2	B3	B4	B5
χ²	5,069	11,678	13,352	13,048	11,037
sd	4	4	4	4	4
P	0,280	0,020	0,010	0,011	0,026
	B6	B7	B8	B9	B10
χ²	10,083	7,957	9,060	2,764	2,724
sd	4	4	4	4	4
P	0,039	0,093	0,060	0,598	0,605

Tablo 11'e göre A10 ifadesi için P değeri 0,009, bu da ilgili ifade için okunan sınıf ile vergi algısı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ancak diğer ifadeler için P değerleri 0,05'in üzerinde olup anlamlı bir ilişki bulunmadığını göstermektedir.

Vergi bilinci ifadeleri ele alındığında, B2, B3, B4, B5 ve B6 ifadeleri için sırasıyla P değerleri 0,020-, 0,010, 0,011, 0,026 ve 0,039'dur ve bu ifadeler için okunan sınıf ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişki olduğunu işaret etmektedir. Ancak diğer maddeler için P değerleri 0,05'in üzerindedir, bu da anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Tablo 12'ye göre, A1, A6, A15 ifadeleri için P değeri 0,05'in altındadır ve bu da bu ifadeler için akademik not ortalaması ile vergi algısı arasında anlamlı bir ilişkinin varlığına işaret etmektedir. Fakat diğer ifadeler için P değerleri 0,05'in üzerinde olup anlamlı bir ilişki bulunmadığını göstermektedir.

Vergi bilinci kapsamındaysa tüm ifadeler için P değerleri 0,05'in üzerinde olduğundan ilgili değişken ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Tablo 13'e göre, sadece A10 ve A13 ifadeleri için P değerleri 0,05'in altındadır. Diğer bir deyişle sadece ilgili iki ifade için aylık harcama tutarı ve vergi algısı arasında anlamlı ilişkiler bulunmaktadır. Ancak diğer ifadeler bağlamında P değerleri 0,05'in üzerinde olup anlamlı bir ilişki bulunmadığına işaret etmektedir.

Vergi bilinci ifadeleri için ise tüm ifadelerde P değerleri 0,05'in üzerinde olduğundan ilgili değişken ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını ileri sürmek mümkündür.

Tablo 14'te, A1, A9, A10 ve A13 ifadelerinin P değerleri sırasıyla 0,013, 0,018, 0,021, 0,010 olarak görülmektedir. Bu ise (P<0,05) ilgili ifadeler bağlamında baba mesleği ile vergi algısı arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu gösterirken; diğer ifadeler kapsamında (P>0,05)

baba mesleği ile vergi algısı arasında anlamlı ilişkiler bulunmadığını göstermektedir.

Vergi bilincine ilişkin ifadelerde ise B2 ifadesi hariç diğer ifadelerde P>0,05'tir. Buna göre B2 ifadesi için baba mesleği ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişkiden bahsetmek mümkünken; diğer ifadelerde baba mesleği ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

TABLO 12 | Akademik Not Ortalaması Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	A1	A2	A3	A4	A5
χ²	10,478	4,192	1,475	4,925	6,744
sd	3	3	3	3	3
P	0,015	0,241	0,688	0,177	0,081
	A6	A7	A8	A9	A10
χ²	18,644	1,903	2,511	5,335	0,462
sd	3	3	3	3	3
P	0	0,593	0,473	0,149	0,927
	A11	A12	A13	A14	A15
χ²	1,531	6,740	1,216	3,853	20,577
sd	3	3	3	3	3
P	0,675	0,081	0,749	0,278	0,000
	B1	B2	B3	B4	B5
χ²	4,924	5,146	7,336	3,688	4,761
sd	3	3	3	3	3
P	0,177	0,161	0,062	0,297	0,190
	B6	B7	B8	B9	B10
χ²	1,783	3,440	3,436	3,468	1,525
sd	3	3	3	3	3
P	0,619	0,329	0,329	0,325	0,677

TABLO 13 | Aylık Harcama Tutarı Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

	A1	A2	A3	A4	A5
χ²	9,306	8,902	7,849	3,706	1,734
sd	4	4	4	4	4
P	0,054	0,064	0,097	0,447	0,784
	A6	A7	A8	A9	A10
χ²	4,912	3,577	2,079	4,509	10,101
sd	4	4	4	4	4
P	0,296	0,466	0,721	0,341	0,039
	A11	A12	A13	A14	A15
χ²	1,827	2,350	12,024	5,776	4,234
sd	4	4	4	4	4
P	0,767	0,672	0,017	0,217	0,375
	B1	B2	B3	B4	B5
χ²	8,648	5,981	6,004	4,420	3,881
sd	4	4	4	4	4
P	0,071	0,201	0,199	0,352	0,422
	B6	B7	B8	B9	B10
χ²	2,722	4,040	2,796	3,91	8,349
sd	4	4	4	4	4
P	0,605	0,401	0,592	0,418	0,080

TABLO 14 | Baba Mesleği Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Vergi Algısı		A1	A2	A3	A4	A5
	χ^2	16,144	8,491	6,944	11,537	2,512
	sd	6	6	6	6	6
	P	0,013	0,204	0,326	0,073	0,867
		A6	A7	A8	A9	A10
	χ^2	6,234	7,400	1,448	15,246	14,898
	sd	6	6	6	6	6
	P	0,398	0,285	0,963	0,018	0,021
		A11	A12	A13	A14	A15
	χ^2	11,724	0,881	16,815	11,869	9,732
Vergi Bilinci	sd	6	6	6	6	6
	P	0,068	0,990	0,010	0,065	0,136
		B1	B2	B3	B4	B5
	χ^2	12,091	14,537	12,423	6,000	5,652
	sd	6	6	6	6	6
	P	0,060	0,024	0,053	0,423	0,463
		B6	B7	B8	B9	B10
	χ^2	3,283	3,543	7,445	1,732	0,872
	sd	6	6	6	6	6
	P	0,773	0,738	0,282	0,943	0,990

TABLO 15 | Anne Mesleği Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Vergi Algısı		A1	A2	A3	A4	A5
	χ^2	8,639	8,254	12,926	9,791	18,380
	sd	6	6	6	6	6
	P	0,195	0,220	0,044	0,134	0,005
		A6	A7	A8	A9	A10
	χ^2	1,895	3,628	0,898	6,781	15,654
	sd	6	6	6	6	6
	P	0,929	0,727	0,989	0,342	0,016
		A11	A12	A13	A14	A15
	χ^2	6,447	2,146	10,057	10,370	1,559
Vergi Bilinci	sd	6	6	6	6	6
	P	0,375	0,906	0,122	0,110	0,955
		B1	B2	B3	B4	B5
	χ^2	7,164	7,627	6,116	4,097	5,315
	sd	6	6	6	6	6
	P	0,306	0,267	0,410	0,664	0,504
		B6	B7	B8	B9	B10
	χ^2	4,134	2,357	7,909	8,108	8,748
	sd	6	6	6	6	6
	P	0,659	0,884	0,245	0,230	0,188

Tablo 15'te, A3, A5 ve A10 ifadelerinin P değerleri sırasıyla 0,044, 0,005, 0,016 olarak görülmektedir. Bu ise ($P < 0,05$) ilgili ifadeler bağlamında anne mesleği ile vergi algısı arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu gösterirken; diğer ifadeler kapsamında ($P > 0,05$) anne mesleği ile vergi algısı arasında anlamlı ilişkiler bulunmadığını göstermektedir.

Vergi bilinci ifadeleri için ise tüm ifadelerde P değerleri 0,05'in üzerinde olduğundan anne mesleği ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını ileri sürmek mümkündür.

TABLO 16 | İkametgâh Unsuru ile Vergi Algısı ve Vergi Bilincine Dair Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Vergi Algısı		A1	A2	A3	A4	A5
	χ^2	53,387	45,846	21,228	38,524	9,518
	sd	4	4	4	4	4
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,049
		A6	A7	A8	A9	A10
	χ^2	3,192	37,114	0,314	31,271	72,902
	sd	4	4	4	4	4
	P	0,526	0,000	0,989	0,000	0,000
		A11	A12	A13	A14	A15
	χ^2	18,900	5,204	67,106	50,319	23,274
Vergi Bilinci	sd	4	4	4	4	4
	P	0,001	0,267	0,000	0,000	0,000
		B1	B2	B3	B4	B5
	χ^2	36,907	35,356	56,739	21,416	24,940
	sd	4	4	4	4	4
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
		B6	B7	B8	B9	B10
	χ^2	18,371	3,641	29,688	4,166	3,446
	sd	4	4	4	4	4
	P	0,001	0,457	0,000	0,384	0,486

Tablo 16'da, A6, A8 ve A12 ifadeleri dışındaki ifadelerin P değerlerinin 0,05'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu ise ($P < 0,05$) ilgili ifadeler bağlamında ikamet edilen yer ile vergi algısı arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu gösterirken; A6, A8 ve A12 ifadeleri kapsamında ($P > 0,05$) ikametgâh ile vergi algısı arasında anlamlı ilişkiler bulunmadığını göstermektedir.

Vergi bilinci ifadeleri için ise B7, B9 ve B10 hariç tüm ifadelerde P değerleri 0,05'in altında olduğundan bu ifadeler dışındaki ifadeler bağlamında ikametgâh ile vergi bilinci arasında anlamlı ilişkilerin varlığından söz etmek mümkündür.

SONUÇ

Vergiler, tarih boyunca toplumların ekonomik ve sosyal yapısını şekillendiren en önemli finansman araçlarından biri olmuştur. Devletlerin varlığını sürdürebilmesi, vatandaşlarına kamusal mal ve hizmetleri sunabilmesi ve büyüme/kalkınma hedeflerini gerçekleştirebilmesi için gerekli olan finansal kaynağın neredeyse tamamı vergilerden sağlanmaktadır. Bu bağlamda, vergiler yalnızca bir gelir kaynağı değil, aynı zamanda ekonomik istikrarı sağlama, gelirin yeniden dağıtımı ve sosyal adaleti tesis etme gibi maliye politikası aracı olma işlevine de sahiptir. Zira modern devlet yapılanmalarında, kamu harcamalarının büyük bir kısmı vergi gelirleriyle finanse edilmektedir. Eğitim, sağlık, altyapı yatırımları, güvenlik, savunma vb. hizmetlerin, vergi gelirleriyle mümkün hale gelebildiğini ifade etmek yanlış olmayacaktır. Aynı zamanda bu hizmetler, bireylerin yaşam kalitesini artırırken; toplumun genel refah seviyesini yükseltmektedir. İlgili çerçevede vergi gelirlerinin mümkün olan en üst düzeyde toplanması devletler için önem arz etmekte ve bu noktada da vatandaşın devletle işbirliği yapması gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle, vergilere dair olumlu algının ve vergi bilincinin oluşturulması, hem bireyler hem de toplumun geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi (TOGÜ) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) bünyesindeki altı bölümde 2023-2024 Bahar döneminde kayıtlı olan toplam 535 öğrenciye uygulanan anketin sonuçları analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarını şu şekilde toplulaştırmak mümkündür:

Kadın ve erkek bireylerin belirli konularda vergi algısı açısından farklılaşsa da genel algının çoğunlukla cinsiyetten bağımsız olduğunu işaret etmektedir. Vergi bilinci konusunda ise kadın ve erkeklerin vergi

bilinci düzeylerinin benzer olduğu saptanmıştır.

Uyruk faktörü vergi algısında oldukça etkili bir faktör olmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti (T.C.) vatandaşı ve yabancı bireylerin vergi algıları arasında ciddi farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar, vergi sistemine ve uygulamalarına ilişkin kültürel ve yapısal algı farklılıklarından kaynaklanabileceğini ifade etmek mümkündür. Vergi bilinci kapsamında T.C. vatandaşı öğrenciler ile yabancı öğrenciler arasında fark olduğunu görülmektedir. Yabancı öğrencilerin vergiye yaklaşımları ve bilinç düzeyleri, T.C. vatandaşı öğrencilerle kıyaslandığında belirgin bir şekilde farklılaşmaktadır.

Genel olarak, yaş ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, vergi algısı açısından yalnızca birkaç madde için yaşın etkisi anlamlıdır. Bu, belirli algılar açısından yaşın etkili olduğunu, ancak bilincin genel anlamda yaştan bağımsız olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin bölümleri (eğitim alanları), vergi algısında belirgin bir etkidir. Farklı bölümlerdeki öğrenciler, vergi konularına ilişkin farklı algılar geliştirdiklerini ifade etmek olanaklıdır. Bu durumun, eğitimin içeriğiyle ilgili olduğu ileri sürülebilmektedir. Bölümlere göre vergi bilinci de farklılıklar göstermektedir. Maliye, iktisat, işletme gibi bölümlerdeki öğrencilerin daha yüksek bir vergi bilincine sahip olduklarını beyan etmek yanlış olmayacaktır.

Öğrencilerin kaçınıcı sınıfta okudukları da belirli konularda (muhtemelen deneyim kazandıkça) vergi algılarında farklılık yaratabilmektedir. Aynı zamanda, öğrencilerin sınıf seviyesi yükseldikçe vergi bilinci düzeyi değişim göstermektedir. Özellikle üst sınıf öğrencilerinin daha bilinçli olma ihtimali daha yüksek gözükmektedir.

Öte yandan daha yüksek akademik başarıya sahip öğrencilerin, belirli konularda farklı vergi algılarına sahip olabileceği görülmektedir. Ancak akademik başarı düzeyinin vergi bilincine doğrudan etkisi gözlenmemiştir.

Ankete katılan öğrencilerin harcama düzeylerinin, vergi algısını etkileyebilme özelliğine sahip olduğu ifade edilebilmektedir. Özellikle yüksek harcama yapan öğrencilerin bu konudaki farkındalığının daha yüksek olması beklenmektedir. Lakin harcama düzeyinin vergi bilinci üzerinde etkisi düşük görünmektedir.

Anne ve baba meslekleri de öğrencilerin vergi algı düzeyleri üzerinde etkili olabilmektedir. Ancak bu etkinin genelde sınırlı seviyede olduğu gözlemlenmektedir. Vergi bilinci açısından ise baba mesleğinin yine sınırlı bir etkisi bulunmaktayken; anne mesleği ile vergi bilinci arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır.

Son olarak öğrencinin ailesinin ikamet ettiği yer ele alındığında, ikamet edilen yerin özelliklerinin öğrencilerin vergi algısını güçlü bir şekilde etkilediği sonucuna varılmıştır. Zira, şehir merkezinde veya kırsalda yaşamak, öğrencilerin vergi algısını farklılaştırabilmektedir. Vergi bilinci açısından da ikametgâh belirgin bir rol oynamaktadır. Özellikle kentte yaşayan bireylerin vergi bilinci daha yüksek olabileceğini ileri sürmek mümkün gözükmektedir.

TOGÜ İİBF öğrencilerine yapılan anket sonucunda elde edilen verileri özetlemek gerekirse; öğrencilerin, vergilerin vatandaşlık görevi olduğunu ve kanunları zorunluluk teşkil ettiğini kabul ettiklerini; ancak, vergi oranlarının yüksek olduğu düşüncesinin yaygın olduğunu belirtmek mümkündür. Ayrıca, öğrenciler arasında vergi kaçırmanın ahlaksız bir davranış olduğunu düşünenlerin çoğunlukta bulunması ve vergi sisteminin adil olmadığı ve vergi mevzuatının karmaşık olduğu algısı da belirgin bir şekilde göze çarpmaktadır. Bununla birlikte, öğrenciler arasında vergi bilincinin artırılması için, ödemenin kullanım yerinin açık olması, şeffaf devlet yönetimi ve adil bir vergi sistemi gibi unsurların önemli olduğu düşünülmektedir. Eğitim düzeyinin yükselmesi ve medya gibi platformların bu konuda bilinçlendirme yapması, vergi bilincini olumlu etkileyen faktörler arasında bulunmaktadır.

Sonuç olarak, öğrenciler vergileri gerekli ve önemli bir vatandaşlık görevi olarak görmekte ancak vergi sistemine dair adalet ve şeffaflık konularında eleştirilerde bulunmaktadır. Vergi bilincini artırmak için ise eğitim ve şeffaflık gibi faktörlere önem vermektedirler.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, A. (2006). Kamu Maliyesi. (Genişletilmiş 11. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akkara, Ö. ve Gencel, U. (2016). Yükseköğretim Öğrencilerinin Vergiye Yönelik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği, *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 28-48.

- Barlas, E. ve Güney, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Vergi Bilinç Düzeylerinin Ve Fatura Duyarlılıklarının Ölçülmesi, *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 177-197.
- Cansız, H. (2015). Defterdarlık çalışanlarının vergi algıları: Afyonkarahisar örneği. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 22(2), 433-450.
- Çelebi, A. K., Mıynat, M., Canbay, T., Bulut, Z. A., Mastar Özcan, P., Akyol Bulut, Ö. ve Tunçay, B. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Vergi Bilinci Ve Vergi Algılarının Ölçülmesine Yönelik Ampirik Bir Araştırma: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği. Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Basımevi.
- Dornstein, M. (1987). Taxes: Attitudes and perceptions and their social bases. *Journal of Economic Psychology*, 8(1), 55-76.
- Edizdoğan N., Ö. Çetinkaya ve E. Gümüş (2010), *Kamu Maliyesi*, Ekin Basım Yayın, Bursa.
- İzgi, K. ve Saruç N. T. (2011). Sosyo-Kültürel Faktörlerin Vergi Ahlakı Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri ile Yapılan Anket Çalışması. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 2, 133-142.
- Karasaç, F. (2021). Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Vergi Bilinci ve Vergi Algısına İlişkin Bir Araştırma, *Vergi Raporu*, 267, 149-169.
- Karlılar, S. ve Kırıl, G. (2018). Vergiye Öğrenci Bakış Açısı: Çukurova Üniversitesi Örneği, *Çukurova Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 45-66.
- Kete, H. (2022). Öğrencilerin Vergi Bilinci ve Vergi Ahlakı Düzeylerine Yönelik Bir Alan Araştırması, *Vergi Raporu*, 274, 144-164.
- Kırıl, E. (2018). Vergi ahlak ve vergi bilincini etkileyen faktörler: Çukurova Üniversitesi öğrencileri üzerine bir analiz. *Omer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(2), 150-167.
- Orviska, M. ve Hudson, J. (2002). Tax Evasion, Civic Duty And The Law Abiding Citizen, *European Of Political Economy*, 19, 83-102.
- Ömürbek, N., Çiçek, H. G. ve Çiçek, S. (2007). Vergi Bilinci Üzerine Bir İnceleme: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Yapılan Anketin Bulguları, *Maliye Dergisi*, 153, 102-122.
- Saad, N. (2014). Tax Knowledge, Tax Complexity And Tax Compliance: Taxpayers' View. *Procedia- Social And Behavioral Sciences*, 109, 1069-1075.
- Sağbaş, İ. ve Başoğlu, A. (2005). İlköğretim Çağındaki Öğrencilerin Vergileri Algılaması: Afyonkarahisar İli Örneği, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2, 123-144.
- Sağlam, M. (2013). Vergi algısı ve vergi bilinci üzerine bir araştırma: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinde vergi algısı ve bilinci. *Sosyoekonomi*, 19(19), 315-334.
- Savaşan, F. ve H. Odabaş (2005). Türkiye'de Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Nedenleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma, *Selçuk Üniversitesi İİBF, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 10, 1-28.
- Tabakan, G. ve Avcı, O. (2018). Vergi Bilinci ve Vergi Tutumunu Etkileyen Faktörler: Aksaray Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Analiz, *Mali Çözüm Dergisi*, 149, 29-59.
- Teyyare, E. ve Kumbaslı, E. (2016). Vergi Bilinci ve Vergi Ahlakının Gelişmesinde Maliye Bölümü Eğitiminin Rolü. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(4), 1-30.
- Yeşilyurt, Ş. (2015). Vergi Bilincinin Vergi Ahlakı Üzerindeki Etkisi: Maliye ve İlahiyat Bölümü Öğrencileri Örneği, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 36-56.
- Yanık, A. ve Doğan, E. (2022). Vergi Bilinci Ve Vergi Algısı: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(44), 1-24.

Extended Abstract

Introduction

Taxes, which are an indispensable source of financing for today's modern state structures, can be found even in the most primitive state structures of the past. Naturally, taxes have also undergone radical changes during this historical process. Taxes, which initially had the characteristics of non-monetary voluntary payments such as aid/donations, have today transformed into compulsory monetary payments taken by force within the sovereign powers of states. In fact, with the transition from agricultural to industrial society, taxes have reached a point of vital importance for all states, regardless of geography and level of development, and have become the most dominant source of revenue.

In this context, tax compliance, which is defined as the complete and timely fulfillment of tax-related duties by taxpayers within the framework of tax laws/regulations and judicial decisions, becomes important. Taxpayers' perception of tax and tax awareness levels also come to the forefront as they are factors affecting tax compliance.

In this context, it would not be wrong to argue that tax perceptions and tax awareness levels are important factors that may have an impact on taxpayers' voluntary tax compliance. This is because only taxpayers who perceive tax correctly and have a high level of tax awareness can be expected to comply with taxes voluntarily.

This study aims to determine the tax awareness and tax perception

levels of 535 students studying in six different departments (finance, economics, business administration, public administration, political science and international relations, and labor economics and industrial relations) at Tokat Gaziosmanpaşa University (TOGÜ) Faculty of Economics and Administrative Sciences (İİBF) in the spring semester of 2024-2025. In order to achieve this, a survey was conducted on the relevant students and the data obtained from the survey were subjected to reliability, Mann Whitney U and Kruskal Wallis H tests.

Methodology

Purpose of the Study

The study aims to analyze the tax awareness and tax perception levels of the relevant students as a result of the questionnaire applied to a total of 535 students enrolled in the Spring semester of 2023-2024 (3-30 Jun 2024) in six departments within the Faculty of Economics and Administrative Sciences (FEAS) of Tokat Gaziosmanpaşa University (TOGÜ).

Findings

The findings obtained as a result of the analysis conducted in the study are discussed under three headings: 1) demographic variables, 2) tax perception and 3) tax awareness. In this context, firstly, the reliability of the data with a total of 24 ordinal variables including tax perception and tax awareness statements was measured by Cronbach Alpha reliability test. The Cronbach Alpha reliability test is calculated as the ratio of the sum of the variances of the variables in the scale to the overall variance and this value ranges between 0 and 1. In this study, the Alpha value was tested to be 0.85. It was observed that the disclosure rate had a value of 0.85.

Results

To sum up the data obtained as a result of the survey conducted among TOGU FEAS students, it is possible to state that students accept that taxes are a civic duty and a legal obligation; however, it is common to think that tax rates are high. In addition, the majority of students think that tax evasion is an immoral behavior and the perception that the tax system is unfair and the tax legislation is complex is also evident. Nevertheless, it is believed that factors such as clear place of payment, transparent state administration and a fair tax system are important for increasing tax awareness among students. Increasing the level of education and awareness raising by platforms such as the media are among the factors that positively affect tax awareness. In conclusion, students see taxes as a necessary and important civic duty, but criticize the tax system in terms of fairness and transparency. In order to increase tax awareness, they attach importance to factors such as education and transparency.